

LUNDS UNIVERSITET
Musikhögskolan i Malmö

EXAMENSARBETE 15hp

Vårterminen 2021

Läroarbete i musik

Otto Johansson

Är det ens ensemble?

En kvantitativ och kvalitativ studie om ensembleundervisning på
distans ur ett elevperspektiv

Handledare: Adriana Di Lorenzo Tillborg

Sammanfattning

Titel: Är det ens ensemble? – En kvantitativ och kvalitativ studie om ensembleundervisning på distans ur ett elevperspektiv

Författare: Otto Johansson

I och med Covid-19-pandemin fick alla gymnasieskolor i Sverige övergå till distansundervisning, vilket ledde till nya utmaningar för både lärare och elever. Syftet med denna studie är att öka kunskapen om elevers perspektiv på ensembleundervisningen på distans. Studien kommer undersöka vilka undervisningsmetoder skånska elever redogör att de har haft samt hur elevernas motivation har påverkats till följd av distansundervisningen. Studien består av en kvantitativ enkät som har skickats ut till gymnasieskolor i Skåne som har ett estetiskt program med musikinriktning, och fyra semistrukturerade intervjuer med elever som efter enkäten ville vidareutveckla sina svar.

I resultatet framkom det inte några nya undervisningsmetoder än de jag på förhand hade angivit, där de vanligaste var inspelningsprojekt, transkribering/planka musik och eget arbete. Resultatet visade även att elevernas motivation till ensemble sjunkit drastiskt. Det berodde till största delen på att de saknade sina klasskompisar och många ifrågasatte om den sortens undervisning som bedrivs på distans borde klassas som ensemble, då det saknas samspel.

Jag diskuterar aspekter av ensembleundervisningen på distans som jag tror är extra viktiga för att bibehålla elevernas motivation. Eleverna önskar mer gemensamma arbeten, varierade undervisningsmetoder, mer praktiska moment och bättre teknologi till att genomföra ensemble på distans.

Nyckelord: Distansundervisning, Elevperspektiv, Gymnasium, Motivation, Musikundervisning

Abstract

Title: Is this even ensemble playing? – A quantitative and qualitative study about distance ensemble education from a student perspective

Author: Otto Johansson

During the Covid-19 pandemic, all Swedish high schools had to shift their education to distance learning, which led to new challenges for both teachers and students. The aim of this study is to increase the knowledge about students' perspective of distance ensemble education. This study will investigate which teaching methods students from Skåne report that they have encountered during their distance ensemble education, together with how that type of learning has affected their motivation. The study consists of a survey sent to all high schools in Skåne which offers The Music Arts Programme and four semi-structured interviews with students who wanted to further develop their answers.

The results gave no alternative teaching methods than the ones I had initially stated, where the most common ones were recording projects, transcribing music and self-studies. The results also showed that the students' motivation had drastically decreased. The main cause was due missing classmates and multiple students questioned if distance ensemble education should be classified as ensemble education since they can't play together.

I discuss aspects of distance ensemble education that I believe are essential for students to maintain their motivation to the subject. More collaborative moments, a bigger variety of methods of learning, more practical elements and better technology to be able to play together, are some of the students wishes.

Keywords: Distance education, Motivation, Music education, Remote learning, Student perspective

Förord

Först och främst vill jag tacka alla mina informanter som har tagit sig tiden till att svara på min enkät och ställt upp på mina intervjuer. Jag vill även tacka Adriana Di Lorenzo Tillborg som har gett mig god handledning genom hela arbetet. Jag vill tacka Maria Jalsborn och Louise Ljunglöf för god föroponering och nyttig feedback som tog mig framåt i arbetet, och tack till Viktoria Glans och Karin Regnander för en givande opponering som hjälpte mig att få ihop arbetet. Till sist vill jag tacka Hilda Axelsson som har stöttat mig i det här arbetet och hjälpt till med korrekturläsning.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar.....	2
2. Litteratur och tidigare forskning	3
2.1 Distansundervisning	3
2.1.1 Teknologi.....	4
2.1.2 Musikundervisning på distans	5
2.1.3 Svårigheter med musikundervisning på distans	6
2.2 Motivation	7
2.2.1 Inre och yttre motivation	7
2.2.2 Sociala relationer	8
2.2.3 Inflytande.....	9
2.2.4 Prestationsmotivation	9
3. Metod	11
3.1 Metodologiska överväganden	11
3.2 Genomförande.....	11
3.2.1 Enkätstudie som kvantitativ metod.....	11
3.2.2 Intervjustudie som kvalitativ metod	12
3.3 Resultatens kvalitet - en fråga om giltighet och trovärdighet	14
3.4 Etiska överväganden	14
4. Resultat	16
4.1 Enkätstudien.....	16
4.1.1 Upplägg på skolan	16
4.1.2 Undervisningen.....	17
4.1.3 Motivation	18
4.1.4 Sammanfattning av enkätstudien.....	20

4.2 Intervjustudien.....	20
4.2.1 Undervisningen.....	20
4.2.2 Motivation	22
4.2.3 Problem i och med distansundervisningen	23
4.2.4 Sammanfattning av intervjustudien.....	24
5. Diskussion.....	25
5.1 Är det ens ensemble?.....	25
5.2 Teknologin i ensembleundervisningen.....	26
5.3 Gemenskap	27
5.4 Att se alla elever.....	28
5.5 Avslutande diskussion.....	29
5.5.1 Undervisningsmetoder i ensembleundervisning på distans.....	30
5.5.2 Distansundervisningens påverkan på elevers motivation.....	30
5.5.3 Egen reflektion	31
5.5.4 Vidare forskning.....	31
6. Referenser	32
Bilaga 1	34
Bilaga 2	37
Bilaga 3	38

1. Inledning

I mars 2020 kom Folkhälsomyndigheten med rekommendationer om att gymnasieskolorna i Sverige skulle övergå till distansundervisning i syfte att minska smittspridningen av viruset covid-19 (Folkhälsomyndigheten, 2020a). Detta innebar att lärare som inte hade förberett någon planering för distansundervisning fick anpassa sig så gott de kunde. Under sommaren hade smittspridningen avtagit så pass mycket att gymnasieskolorna åter kunde öppnas upp för undervisning på plats under höstterminen 2020. Fram mot slutet på terminen ökade dock smittspridningen igen och Folkhälsomyndigheten gick återigen ut med rekommendationen att gymnasieskolorna skulle övergå till distansundervisning (Folkhälsomyndigheten, 2020b). Då de praktiska kurserna är svåra att genomföra på distans, är det kursen *ensemble* som jag kommer att fokusera på i denna studie (Skolverket, 2011).

Under hösten 2020 har det kommit rapporter om att den digitala undervisningen minskar gymnasieelevers motivation ju längre tid den pågår (Skolinspektionen, 2020). Det här är en kritisk punkt då motivationen har stor påverkan på hur vi lär oss. Jag vill med den här studien belysa elevernas perspektiv på distansundervisningen i *ensemble*. Fungerar det bra så som undervisningen är nu eller behöver lärare hitta andra undervisningsmetoder för att utveckla och motivera eleverna? För att undersöka det här har jag skickat ut en enkät till gymnasieelever på ett antal skolor, där de fick svara på vilka metoder de tycker fungerar bäst och hur deras motivation har påverkats efter övergången till distansundervisning. Jag har dessutom intervjuat några utav eleverna för att få en mer kvalitativ bild och för att ge dem en chans att vidareutveckla sina perspektiv.

I datainsamlingen från enkätstudien dök det inte upp särskilt många nya undervisningsmetoder än de jag hade förutsett, däremot hade motivationen påverkats mer än vad jag trodde. Detta ledde till att jag la till ytterligare en forskningsfråga för att öka kunskapen om faktorer som har påverkat elevernas motivation.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att öka kunskapen om elevers perspektiv på ensembleundervisningen på distans. Jag har valt att avgränsa studiens forskningsfrågor till undervisningsmetoder och motivation. Därför blir mina forskningsfrågor:

- Vilka är de vanligaste undervisningsmetoderna i ensembleundervisning på distans enligt skånska elever?
- Hur upplever dessa elever att deras motivation har påverkats under ensembleundervisningen på distans?
- Vilka faktorer menar eleverna påverkar deras motivation i ensembleundervisningen på distans?

2. Litteratur och tidigare forskning

I det här kapitlet presenterar jag tidigare forskning som är relevant för musikundervisning på distans och motivation. Då det inte finns så mycket forskning på hur motivationen påverkas av distansundervisning kommer jag först presentera vad litteraturen säger om distansundervisning, följt av vad den säger om hur vår motivation fungerar.

2.1 Distansundervisning

Distansundervisning har haft en lång utveckling. Tidigt bestod distansundervisning av korrespondenskurser, där eleverna fick och skickade tillbaka sina uppgifter via brev. Senare har det utvecklats till att undervisningen erbjudits via radio, därefter television och senare digitaliserats (Blake, 2018). Ofta har utvecklingen av teknologi varit drivkraften som har fört distansundervisningen framåt (Dafgård, 2020). Dock understryker Dafgård (2020) att de pedagogiska modeller som har utvecklats från att vara självstudier utan stöd från en lärare, till samarbetslärande tillsammans med andra studenter på distans har haft en större betydelse än de nya funktionerna som teknologin har kommit med. Dafgård (2020) ser internet som den mest betydelsefulla teknologiska utvecklingen, då den utöver möjligheten att presentera innehåll även ökade möjligheterna för interaktion mellan lärare och studenter trots att de befinner sig på olika platser. Interaktion är centralt för en hög kvalitet inom distansutbildning (Dafgård, 2020). Det finns tre sorters interaktion inom en utbildning. Interaktion mellan student och innehåll, interaktion mellan student och lärare och interaktion mellan studenter. Av dessa tre är den första viktigast och en förutsättning för en utbildning. Interaktionen mellan studenten och läraren är en väsentlig del av en utbildning, men inte lika nödvändig. Interaktionen mellan studenter är det som är svårast att få till på distans (Dafgård, 2020).

Skolverket (2021) gör skillnad på fjärrundervisning och distansundervisning. Fjärrundervisning är en interaktiv undervisningsform som bedrivs med olika informations- och kommunikationstekniker där lärare och elever är åtskilda i rum men inte tid. Det kan beskrivas som "live-undervisning". Distansundervisning behöver å andra sidan inte vara det. Där kan elever och lärare vara åtskilda i rum och tid. Eleverna kan då få uppgifter som ska lämnas in inom utsatt tid men som de kan arbeta på när de vill, alltså även när det inte är lektionstid. Detta sker ofta i kombination med delade dokument, videosamtal och chattar där lärare kan kommunicera med sina elever (Skolverket, 2021). I det här arbetet har jag valt att använda termen *distansundervisning* för att representera både fjärr- och distansundervisning, förutom i

mitt resultatkapitel då jag undersökte elevernas uppfattning om de olika undervisningsformerna. Inom tidigare forskning används den termen för att täcka upp båda undervisningsformerna och dessutom framgår det i mitt resultat att eleverna knappt upplever någon märkbar skillnad mellan de två undervisningsformerna (Dafgård, 2020; Hash, 2021; Koutsoupidou, 2014).

2.1.1 Teknologi

I distansundervisning krävs det att innehållet på något sätt presenteras för studenterna, och detta görs via olika sorters teknologier. Teknologierna kan kategoriseras i *interaktiv*, där studenten har möjlighet att påverka och ställa frågor (till exempel Skype), eller *inspelad*, där innehållet presenteras utan att studenten har möjlighet att påverka (till exempel en Youtube-film) (Dafgård, 2020). En viktig princip är dock att det inte finns någon teknologi som är den bästa att använda i alla situationer och för alla studenter. “Det viktigaste är inte att sträva efter att välja rätt teknologi utan hur man ska välja teknologi, den mest lämpliga för en särskild undervisningssituation, och hur man ska använda teknologin” (Dafgård, 2020, s.345). Teknologierna speglar skolverkets definition av fjärr- respektive distansundervisning. Fortsättningsvis kommer jag i det här arbetet diskutera distansundervisning i form av interaktiva och inspelade teknologier istället för att skilja mellan fjärr- och distansundervisning.

Aronsson Sols, Jonäll och Sabelfeld (2018) skriver om användningen av instruktionsfilmer i kursen *Externredovisning* på Göteborgs Universitet. Där framkom det i utvärderingen att studenterna var i överlag mycket positiva. De underströk även att studenterna uppskattade att filmerna gick igenom grundläggande redovisningsfrågor. På så vis kunde de studenter som upplevde att de inte var i behov av det stödet hoppa över de filmerna, medan andra studenter fick möjligheten att titta på dem upprepade gånger. Då skapades en viss individanpassning som är svår att uppnå med föreläsningar. Dock nämner de att digitala moment inte kan ersätta dialog med studenterna i klassrummet, där läraren har större möjlighet att fånga upp vad studenterna mer specifikt behöver hjälp med. Walls (2008) instämmer och menar att en interaktiv teknologi är viktig för att studenterna ska lära sig som bäst: “Personal interaction and professor personality were critical for learning, even though mediated by distance, time, or technology” (Walls, 2008, s.10).

2.1.2 Musikundervisning på distans

Koutsoupidou (2014) skriver om musikundervisning på högskolenivå på distans och tar upp både fördelar och nackdelar. En stor fördel är att studenter kan vara med i kursen oavsett var de befinner sig geografiskt. Det leder till att det blir en större kulturell mångfald i klassen, vilket gör att studenterna kan dela tankar och idéer tillsammans med studenter från en annan bakgrund. De vanligaste nackdelarna är fördröjningar av ljudet och en dålig ljudbild. Mer om detta presenteras i följande avsnitt.

Hash (2021) gjorde en studie i Illinois, USA, där han frågade ensemblelärare hur de har hanterat undervisningen när den gick över till distans. I studien fick ensemblelärarna rangordna vilka prioriteringar de hade i sin distansundervisning. Den största prioriteringen var att bevara elevernas välmående, följt av att bevara elevernas motivation till musik, bevara en känsla av gemenskap och utveckla individuell musikalitet. Den lägst rankade prioriteringen var att förbereda en bandrepertoar. Han undersökte även vad som var de vanligaste aktiviteterna på lektionerna och de var:

1. Öva på uppgifter
2. Lyssna på musik
3. Musikteori
4. Masterclass eller videolektioner
5. Loggbok/självreflektion
6. Musikhistoria
7. Komponering/musikskapande
8. Virtuella band
9. Gästartister/föreläsare på videolänk

Vidare skriver Hash (2021) att ensemblelärarna skulle kunna arbeta mer med kamratbedömning och självreflektion i sin undervisning. På så vis utvecklar elever sitt ställningstagande till musiken de lyssnar på, blir mer självständiga och utvecklar sin metakognition. Kamratbedömning och gruppuppgifter skulle även kunna hjälpa elever att känna sig mindre isolerade och ensamma under distansundervisningen.

I en studie gjord av Schiavio, Biasutti, och Antonini Philippe (2021) där de frågade studenter på ett italienskt musikkonservatorium framkommer det att tekniken är viktig för att kunna erbjuda bra undervisning på distans: “Technologies can play a key role in optimising distance musical learning, enhancing creativity and interaction among students and teachers.” (Schiavio et al, 2021, s.6). En av informanterna berättade att undervisningen i kursen “complementary

piano” blev lättare för att den undervisande läraren använde sig av ett program där alla studenter kunde se allas arrangemang samtidigt som läraren kunde gå in och göra ändringar live. Läraren använde sig även av en extra kamera så studenterna kunde se tangenterna på pianot och samtidigt se honom.

2.1.3 Svårigheter med musikundervisning på distans

Hash (2021) skriver om att ljudkvalité och fördröjningar är vanliga problem inom internetbaserad musikundervisning. I sin studie undersökte han tre olika videosamtalsplattformar vilka var Skype, PolyCom och Low Latency (LOLA). De deltagande i studien fick betygsätta de olika plattformarna där LOLA fick ett medelvärde på 4,25 av 5, medan PolyCom fick 3,06 och Skype 2,8. LOLA är en mjukvara gjord specifikt för att ha en låg fördröjning för att möjliggöra musicerande över internet (<https://lola.onts.it>).

Även i Koutsoupidou (2014) studie så rapporterades det att de vanligaste svårigheterna för lärarna är dålig ljudbild och fördröjning av ljudet. “The student needs to observe the teacher in the way she holds a musical instrument, the correct method to produce sound, the body movement that is sometimes required for musical expression” (Koutsoupidou, 2014, s.250). En annan lärare i samma studie diskuterar även nackdelen med att inte kunna sjunga samtidigt, som vanligtvis är en stor del av den lärarens undervisning då det utvecklar god intonation, rytmisering och samspel m.m., på grund av ljudfördröjningen.

Shiavo et al. (2021) föreslår att vägen framåt för att hitta nytänkande sätt att förbättra musikundervisning på distans kan vara genom att blanda musikaliska och icke-musikaliska moment:

Bringing together musical and non-musical contexts may thus open up interesting scenarios for improving online learning, allowing students to use technological resources in different ways, develop creative learning modalities in isolation, or with others, and establish novel interactions with teachers and peers. (s. 8)

Sammanfattningsvis finns det olika teknologier för att bedriva distansundervisning. Dafgård (2020) menar att det inte finns en optimal teknologi utan det skiljer sig från situation till situation. Inom musikundervisning på distans verkar teknologin ofta vara ett hinder (Hash, 2021; Koutsoupidou, 2014) vilket kan vara en faktor till att de vanligaste aktiviteterna i Hashs (2021) studie var inriktat på enskilt lärande. För att kunna bedriva bra distansundervisning krävs det bra teknologier som stimulerar interaktionen mellan lärare och studenter, och en väg till att förbättra musikundervisningen på distans kan vara att blanda musikaliska och icke-

musikaliska moment (Shiavo et al, 2021). I mitt resultat problematiserar eleverna teknologin i deras distansundervisning vilket jag kommer att diskutera vidare i diskussionskapitlet.

2.2 Motivation

Motivation är mycket centralt för förståelsen av mänskligt beteende, då det gärna definieras som det som får en individ att göra en aktivitet, att hålla igång aktiviteten och ger den mål och mening. Ordet motivation kan användas i både positiva och negativa sammanhang. När elever är okoncentrerade och gör andra saker än uppgiften brukar det talas om brist på motivation, medan elever som är positiva, tillmötesgående och aldrig ger upp beskrivs som motiverade (Imsen, 2006). Nedan kommer det att presenteras olika teorier om faktorer som påverkar vår motivation.

2.2.1 Inre och yttre motivation

Det har länge skiljts på inre och yttre motivation inom forskningen (Skaalvik, 2015). Exempel på beteenden som är inre motiverade är lek och aktivt lärande. Personen som har en inre motivation känner att ett lärostoff är intressant och att arbeta med det är roligt och tillfredsställande. Inre motivation är en faktor för att ge de bästa lärresultaten (Skaalvik, 2015).

Yttre motivation brukar beskrivas som att yttre faktorer påverkar varför en person utför något, till exempel skolans betygssystem, löfte om belöning eller för att undvika en bestraffning (Gärdenfors, 2010). Skaalvik (2015) väljer att vidare dela in yttre motivation i två delar, kontrollerad yttre motivation och autonom yttre motivation. Inom skolans värld kan man se kontrollerad yttre motivation som att eleven upplever att den inte har något val än att göra en uppgift för att få en belöning eller för att slippa bestraffning. Autonom yttre motivation innebär att eleven har förstått värdet av utbildning, och gör uppgifter för att hen vet att det är bra att lära sig saker. Eleven tycker dock inte det är roligt eller intressant, men anstränger sig för att arbetet i skolan har ett värde. Skaalvik (2015) jämför en autonom yttre motivation med en man som varje vecka dammsuger golvet. Det finns ingen som kontrollerar att mannen dammsuger, och han tycker inte heller att det är roligt. Däremot ser han värdet i att ha ett rent hus, just därför dammsuger han. Detta förklarar Skaalvik (2015) som en autonom yttre motivation.

Den inre motivationen är den starkaste drivkraften hos elever, och det är den man bör eftersträva i pedagogiska verksamheter. Dock är det inte realistiskt att förvänta sig en inre motivation i alla ämnen hos alla elever. Därför är det även viktigt att lärarna bygger upp en

autonom yttre motivation hos eleverna, så de förstår värdet i att lära sig alla skolämnen (Skaalvik, 2015).

Gärdenfors (2010) skriver om tre motiv som är drivkrafterna bakom en inre motivation till att lära sig. Dessa motiv är:

- *Nyfikenhet* - människan är i grunden nyfiken och första gången vi stöter på ett nytt objekt så utforskar vi det. Utforskandet kombineras även med imitation: om ett barn ser en vuxen utföra en viss handling med hjälp av objektet, så försöker även barnet att härma den handlingen själv.
- *Kompetens* - människan vill visa upp att den kan något eller klarar av att göra någonting. Lyckas man med något visar sig detta i glädje i form av stolthet. Dessa känslor är motiverande till att lära sig ännu mer.
- *Ömsesidighet* - människor tycker om att uppnå mål tillsammans med andra. Det handlar om känslan att man bidrar till gruppen, och att man är en del i att det förs framåt. Ömsesidighet handlar även om att man kan dela på bördan med de andra i gruppen om en del i arbetet känns tråkigt. När samarbetet lyckas ger det en känsla av social samhörighet och positiva känslor.

2.2.2 Sociala relationer

I skolans verksamhet existerar många sociala relationer, både mellan lärare och elever, och elever sinsemellan (Skaalvik, 2015). Skaalvik (2015) ger alla relationer en yttre och en inre dimension. Den yttre dimensionen handlar om hur relationen ser ut utifrån, t.ex. om eleven blir bemött med respekt, vänlighet och förståelse av andra på skolan. Den inre dimensionen handlar om hur eleven upplever dessa relationer, t.ex. om eleven känner sig respekterad, trygg, förstådd och stöttad.

Skaalvik (2015) skriver att elever som inte känner sig stöttade eller omtyckta av läraren eller andra elever riskerar att förlora sin motivation för skolarbetet. Därför krävs det att läraren jobbar för en trygg klassrumsmiljö och ser till att alla elever får den stöttning de behöver.

Den sociala relationen mellan elever påverkar deras motivation till skolarbete. Forskning har visat att nära vänner tenderar att likna varandra mer och mer ju längre tiden går när det handlar om motivation till skolan, samt att elevers inställning till skolarbetet påverkas av klasskamraternas attityder (Skaalvik, 2015).

Blake (2018) menar att under distansundervisning är det extra viktigt med gemenskap. Isolering kan bli en hindrande faktor till att eleverna uppskattar sin kurs och bristen på

möjligheten till kollaborationer kan få elever att känna sig distanserande till lärprocessen. Vidare skriver Blake (2018) att dessa känslor kan minska med hjälp av varierande undervisningsmetoder och genom att utnyttja teknologin på rätt sätt.

2.2.3 Inflytande

Gärdenfors (2010) skriver om hur elevers upplevelse av kontroll över sin lärsituation är en faktor för att eleverna ska vara motiverade till att lära sig. I en studie gjord av Frenzel (2007) upplevde flickor att de hade mindre möjligheter att påverka hur de lär sig matematik, jämfört med pojkar. Som en följd resulterade det i att pojkarna var mer glada i att lära sig matematik, medan flickorna var mer oroliga och skamfyllda inför sitt lärande (Gärdenfors, 2010). Vidare skriver han om hur lärarens engagemang påverkar hur eleverna värderar det som ska läras. Är läraren engagerad, tycker området är intressant och viktigt, blir eleverna mer positiva till att lära sig. Även det omvända gäller, om läraren visar brist på engagemang så tenderar elever att nedvärdera det de ska lära sig (Gärdenfors, 2010).

Vårt motivationssystem fungerar bäst när det är här och nu (Gärdenfors, 2010). Vi har svårt att motivera oss för morgondagen, och ännu svårare att motivera oss för något längre fram.

2.2.4 Prestationsmotivation

En teori om hur motiverade elever blir inför en uppgift är prestationsmotivation (Imsen, 2006). Prestationsmotivation är ett behov av att utföra något bra, om "bra" skulle mätas med en måttstock om kvalitet. En person med hög prestationsmotivation gör sitt bästa på uppgiften oavsett om det finns en belöning eller inte. Därför grundas prestationsmotivation inte i en yttre motivation, utan en inre motivation om att själv behärska saker och få en känsla av styrka, frihet och självtillit (Imsen, 2006). När en uppgift presenteras för en person finns det två krafter som drar i en. Den ena kraften är *lusten att lyckas*, vilket gör att vi utför uppgiften. Den andra kraften är *rädslan att misslyckas* som istället gör att vi drar oss från att göra uppgiften. Dessa två krafter samspelar och konkurrerar med varandra varje gång vi står inför en uppgift. Om rädslan att misslyckas är större än lusten att lyckas, kommer det resultera i att personen undviker att genomföra uppgiften, medan personen genomför uppgiften om lusten att lyckas är den större kraften (Imsen, 2006).

Imsen (2006) påminner om att det inte är så enkelt att bara bedöma hur mycket prestationsmotivation en person har inom sig, utan det handlar även om hur personen själv bedömer uppgiften. Det är möjligt att rädslan att misslyckas inte tar över inför en svår uppgift,

eftersom personen upplever att uppgiften inte angår hen. Eller att lusten att lyckas förblir låg eftersom en uppgift är för enkel så personen inte känner att hen lär sig något.

Det är med andra ord situationer med "lagom" svåra uppgifter, alltså där personen ser möjlighet att både lyckas och misslyckas och i så måtto rymmer en viss osäkerhet, som är mest gynnsamma för att utlösa den motivation som ligger latent i framgångsmotivet. (Imsen, 2006, s.483)

Det spelar även roll huruvida personen överhuvudtaget ser något värde eller mening i uppgiften som ska genomföras. Ser individen inte det så blir incitamentvärdet lågt och därmed förblir även motivationen låg. Det är dock inte endast lusten att lyckas eller rädslan att misslyckas som påverkar hur en individ värderar en uppgift. Elever kan ha lust att prova på en uppgift som de vet att de inte klarar av, av ren nyfikenhet. Likaså kan en elev bli motiverad av att uppgiften innebär samarbete och delaktighet i en gemenskap, även om uppgiften i sig inte ger eleven någon motivation (Imsen, 2006).

Sammanfattningsvis vill lärare väcka elevers inre motivation då det är den starkaste drivkraften för att vilja lära sig något, men då det är orealistiskt att förvänta sig att eleverna drivs av en inre motivation inom alla skolämnen, önskas en autonom yttre motivation så eleverna förstår värdet i att lära sig ämnet (Skaalvik, 2015). Gärdenfors (2010) skriver att nyfikenhet, kompetens och ömsesidighet är tre motiv som skapar en inre motivation till att lära sig. Även sociala relationer till klasskamrater och lärare, möjligheten att kontrollera sin lärsituation och lagom svåra uppgifter som gör att lusten att lyckas blir större än rädslan att misslyckas, är faktorer som motiverar elever till lärande (Gärdenfors, 2010; Imsen, 2006; Skaalvik, 2015). Dessa faktorer dyker dessutom upp i mitt resultat där det bland annat framgår att avsaknaden av det sociala är den största orsaken till elevernas bristande motivation under distansundervisningen.

3. Metod

I det här kapitlet presenteras vilka metoder den här studien använder sig av. Eftersom jag både vill komma åt en bred mängd data för att undersöka vilka undervisningsmetoder som finns, samt ha elevers perspektiv på dessa metoder, använder jag mig av både en kvantitativ och en kvalitativ forskningsmetod. Nedan presenteras metodologiska överväganden, genomförande av de båda studierna och analys.

3.1 Metodologiska överväganden

I denna studie använder jag mig av vad Bryman (2011) kallar “flermetodsforskning”. Ett motiv till att använda sig av flermetodsforskning kan vara att man vill uppnå fullständighet. Detta innebär att luckor som framkommer vid en metod kan fyllas av en annan (Bryman, 2011). Då jag i denna studie vill komma åt en mängd olika undervisningsmetoder passar det bra att göra en kvantitativ studie för att få en helhetsbild som ger en större geografisk representation än vad en mer inriktad kvalitativ studie hade gjort. Däremot kan det vara svårt att få in elevernas perspektiv där de har möjlighet att utveckla sina svar i en kvantitativ studie utan att den blir alltför stor. Därför har jag valt att även använda mig av en kvalitativ metod för att få mer utförliga elevperspektiv. Kvalitativa data bör dock inte generaliseras då det ofta görs på ett litet urval som kanske inte stämmer överens med andra miljöer (Bryman, 2018).

I den här studien använder jag mig av en enkät för att samla kvantitativa data samt semistrukturerade intervjuer för att samla kvalitativa data. Enkäten besvarar huvudsakligen forskningsfråga 1 och 2 medan intervjuerna huvudsakligen besvarar forskningsfråga 2 och 3.

3.2 Genomförande

Nedan presenterar jag de metoder jag använt och hur designen och analysen genomförts. Först presenteras enkätstudien följt av intervjustudien.

3.2.1 Enkätstudie som kvantitativ metod

Den här undersökningen inleddes med en kvantitativ enkätstudie vilket passar bra för att få en övergripande och faktabaserad uppfattning (Eliasson, 2013). Bryman (2018) anser att en enkät inte bör ha med för många öppna frågor, då människor ofta drar sig för att svara på en enkät där de måste skriva många svar. Dock är han inte säker på om detta gäller i lika hög grad för

enkäter som besvaras online. Vidare menar Bryman (2018) att en lockande layout och tydliga instruktioner minskar bortfallet. Undersökaren bör hålla en enkät kort och undvika frågor som de svarande kan uppleva som oviktiga, då även sådana faktorer kan leda till ett ökat svarsbortfall (Bryman, 2018).

Datainsamlingen gjordes med hjälp av en enkät som skickades till elever som har eller har haft ensembleundervisning på distans. Enkäten var gjord i Google Formulär och besvarades digitalt. Urvalet består av samtliga gymnasieskolor i Skåne som har ett estetiskt program med musikinriktning. Då jag inte kunde skicka enkäten direkt till eleverna på grund av GDPR, så skickade jag enkäten till en ensemblelärare på respektive skola, som i sin tur fick göra enkäten tillgänglig för elever som detta året läser ensemble. Jag skickade enkäten till elva lärare från elva olika skolor. Sex lärare svarade att de vidarebefordrade länken till sina elever, två lärare svarade att de inte hade tid med enkäten eftersom det var en stressad situation med distansundervisningen, och tre lärares svar uteblev. 136 elever, utav 431 elever som ska ha fått möjligheten att svara, svarade på enkäten vilket ger en svarsfrekvens på 32%.

Enkäten bestod av nio frågor. Först tre frågor om hur upplägget i ensembleundervisningen var på deras skola, följt av tre frågor om undervisningsinnehåll och sedan två frågor om motivation. Sist var en fråga där de svarande hade möjlighet att skriva in sin mailadress om de ville ställa upp på en intervju. I analysen sammanställdes resultaten från varje fråga. I de frågor där eleverna hade möjlighet att lägga till egna svar kategoriserades de i första hand in i något av de redan existerande alternativen, om möjligt. Annars skapades en ny kategori där de svaren sammanställdes.

3.2.2 Intervjustudie som kvalitativ metod

Intervjuer kan genomföras både kvantitativt och kvalitativt (Bryman, 2018). I en kvantitativ intervjustudie är intervjun ”väl strukturerad i syfte att maximera reliabiliteten och validiteten när det gäller att mäta viktiga begrepp” (Bryman, 2018, s.561). I en kvalitativ intervjustudie är syftet med intervjun att få fylliga och detaljerade svar där intresset ligger i den intervjuades ståndpunkter. Detta kan göras genom ostrukturerade eller semistrukturerade intervjuer, där skillnaden är att det i semistrukturerade intervjuer finns förhållandevis specifika teman som ska gås igenom, medan i en ostrukturerad intervju får den intervjuade svara och associera fritt (Bryman, 2018).

Som intervjumetod har jag valt att använda mig av en semistrukturerad intervju, då jag hade ett par förplanerade områden som jag ville gå igenom samtidigt som jag ville ge rum till att

djupdyka i vissa frågor. Bryman (2018) menar att en kvalitativ intervju kan fungera bättre än en kvalitativ observation beroende på frågeställningen. Eftersom syftet med min kvalitativa studie är att ta reda på elevernas perspektiv på distansundervisningen har jag valt att använda mig av intervjuer för att få höra elevernas perspektiv, istället för att observera elever och göra en egen tolkning. För att möjliggöra att se de observerades perspektiv vill forskaren ofta ha en så liten förutfattad bild som möjligt (Bryman, 2018). I och med att jag tittade på de översiktliga resultaten i enkätstudien så hade jag en viss förutfattad bild men lät detta endast påverka vilka områden jag ville rikta intervjun mot.

Kvale & Brinkmann (2014) skriver att intervjuarens frågor bör vara korta och enkla. Vidare skriver de att antalet intervjuer ska vara så många som behövs för att ta reda på vad du behöver veta. De ska inte vara för få så forskaren inte kan göra några generaliseringar, men inte heller för många så det blir svårt att grundligt analysera all data. De menar att det finns ett intryck från aktuella studier att färre intervjuer är att föredra, då forskaren kan lägga mer tid på att förbereda intervjuerna och analysera dem. Kvale & Brinkmann (2014) problematiserar risken med att inte vara nog förberedd inför en intervju. Då kan det under analysen uppkomma en mängd frågor om intervjuarens syfte och innehåll. En sådan forskning leder sällan till någon värdefull information som frambringa någon väsentlig kunskap, utan reproducerar endast allmänna åsikter och fördomar.

Urvalet till intervjuerna skedde genom att de svarande kunde fylla i sina mailadresser i slutet på enkäten om de ville ställa upp på en intervju. Jag fick in 18 mailadresser och utav dessa intervjuade jag 4 elever. Eftersom jag ville ha informanter som hade varierande uppfattningar om ensembleundervisning på distans, så gjordes urvalet i formen som Bryman (2018) kallar för "Urval med så stor variation som möjligt" (s.497). Jag valde därför elever som hade olika skolor i sina mailadresser för att undvika att eleverna studerar vid samma skola och har samma undervisande lärare. Intervjuerna skedde under februari och mars månad 2021, och ägde rum på Google Meet eller Teams beroende på vilken plattform de hade svarat att de hade sin undervisning i. Detta var för att underlätta för informanterna så de skulle känna igen sig i mediet. Informant 1 går årskurs två och sjunger samt spelar bas, Informant 2 går årskurs ett och spelar trummor, Informant 3 går årskurs två och spelar gitarr och Informant 4 går årskurs tre och sjunger. Intervjuerna varade mellan 10 och 17 minuter.

I analysen av intervjustudien har jag gjort en tematisk analys enligt Bryman (2018). All data transkriberades och kodades och det uppstod 3 huvudrubriker vilket allt material kategoriserades in i: *Undervisningen*, *Motivation*, och *Problem i och med distansundervisningen*.

3.3 Resultatens kvalitet - en fråga om giltighet och trovärdighet

En begränsning av surveyenkäter är ett ökat bortfall, vilket leder till att risken för fel och skevheter ökar. Det finns troligtvis skillnader mellan de som väljer att svara på enkäten och de som inte väljer att svara på den (Bryman, 2018). Det kan ifrågasättas hur urvalet i enkätstudien representerar den generella undervisningen i Skåne då jag endast fick svar från hälften av skolorna jag skickade enkäten till. Dessutom har skolorna olika många elever, vilket gör att undervisningsmetoderna i en stor skola lätt tar över resultatet i en kvantitativ studie.

I enkäten valde jag att inte fråga eleverna vilken årskurs de går eller vilket instrument de spelar då jag initialt tänkte att det inte var relevant och såg det som en möjlighet att hålla enkäten kortare. Under analysen av enkäten kom jag dock på att de sociala relationerna kan variera mellan en elev som går i ettan och en elev som går i trean. En elev som går tredje året har fått mer tid att umgås och bygga upp relationer med sin klass, så eleven kan prata med vänner i klassen även när undervisningen sker på distans, medan en förstaårselev inte har haft chansen i samma utsträckning att bygga upp relationer med sin klass innan det blev självisolering och distansundervisning. Detta gjorde att jag adderade frågan om vilken årskurs informanten går i när intervjuerna genomfördes.

Kvale & Brinkmann (2014) skriver att en dålig ljudinspelning av intervjuer kan påverka utskriftens reliabilitet. I en av intervjuerna hade den intervjuade små problem med internetuppkopplingen vilket gjorde att vissa ord uteblev. I de viktiga fall där ljudet uteblev bad jag informanten att upprepa svaret under intervjun. I vissa fall frågade jag en extern lyssnare att förtydliga att vi hör samma sak, och på andra ställen lämnades små luckor i transkriberingen av den informanten. Dessa luckor påverkade dock inte kodningen av innehållet.

3.4 Etiska överväganden

Inom forskning finns det fyra grundläggande etiska regler (Bryman, 2011). De innefattar: *informationskravet* – Studiens syfte ska framgå, de berörda personerna ska få reda på vilka moment som ska ingå och veta om att deras deltagande är frivilligt och att de när som helst kan lämna studien, *samtyckeskravet* – Forskaren ska ha deltagarnas samtycke till att delta i studien och deltagarna bedömer själva om de vill medverka, *konfidentialitetskravet* – Uppgifter om

berörda personer ska behandlas konfidentiellt, och *nyttjandekravet* – De uppgifter som samlas in får endast användas till forskningen.

I den kvantitativa studien framgick studiens syfte i inledningstexten (se bilaga 1) och de gav sitt samtycke genom att skicka in sitt svar. Svaren sammanställdes i Excel och förvaras konfidentiellt och oåtkomligt från andra.

Inför intervjuerna fick informanterna en samtyckesblankett (se bilaga 3) som de fick skriva ut och skriva på och de fick därefter skicka tillbaka en bild på den påskrivna blanketten till mig. På blanketten framstod det att informanterna förblir anonyma, att datamaterialet förvaras på ett ställe otillgängligt för obehöriga och att de har möjlighet att när som helst dra sig ur studien utan att behöva uppge en anledning. Efter att transkriberingen var gjord skickades den tillbaka till informanterna så de hade möjlighet att läsa igenom intervjun igen. Ingen av informanterna lämnade några vidare kommentarer.

4. Resultat

I det här kapitlet presenteras resultatet av min studie. Då enkätstudien lägger större tyngd på forskningsfrågan om undervisningsmetoder medan intervjustudien har större fokus på motivationens påverkan av distansundervisningen, så presenteras studierna separat.

Först presenteras enkätstudien och därefter intervjustudien.

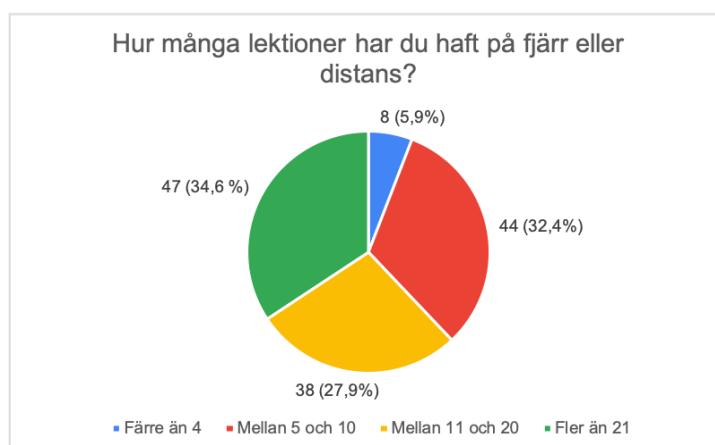
4.1 Enkätstudien

Enkäten bestod av nio frågor. Först kom tre frågor om hur upplägget var på de svarandes skola, följt av tre frågor om undervisningen och därefter två frågor om motivation. På sista frågan fick de möjlighet att skriva in sin mailadress om de ville ställa upp på en intervju. Enkäten har totalt 136 svar.

4.1.1 Upplägg på skolan

Första frågan var om de svarande hade haft sin ensembleundervisning endast på fjärr, endast på distans eller en kombination av de båda. Det framgick i inledningstexten av enkäten att skillnaden på de olika undervisningssätten är att fjärrundervisning innebär att lektionen genomförs "live" medan distansundervisning är att eleverna får material eller uppgifter som de kan göra när de vill. 67,6% svarade att de hade en kombination av de båda undervisningssätten, 22,8% svarade att de endast hade fjärrundervisning medan 9,6% svarade att de endast hade distansundervisning.

På nästa fråga fick de svara på hur många lektioner de hade haft på fjärr eller distans. Flest hade haft fler än 21 lektioner, tätt följt av mellan 5–10 lektioner och därefter mellan 11–20 lektioner. En tydlig minoritet svarade att de hade haft färre än 4 lektioner.

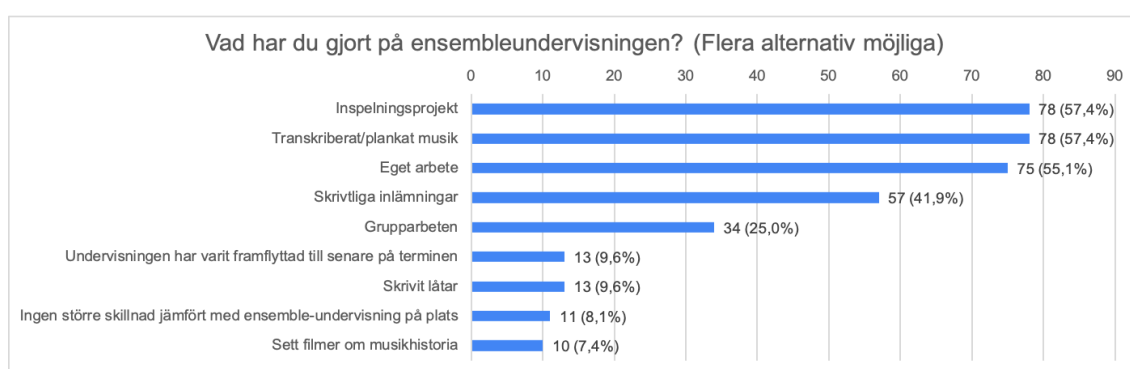
Figur 1: Antal lektioner på distans

Vidare i enkäten uppgick det att majoriteten 72,1% använder sig av Google Meet som plattform under fjärr- eller distansundervisningen, 14% använder sig av Teams, 11% använder sig av Zoom och en svarande (0,7%) svarade Youtube. På denna fråga hade de svarande möjlighet att skriva in egna alternativ, där två svarande hade skrivit in att de även jobbar i Soundtrap.

4.1.2 Undervisningen

Nästa fråga som ställdes handlade om vad de svarande hade gjort i sin ensembleundervisning, där de hade möjlighet att kryssa i flera svar samt skriva in ytterligare svar. De alternativ som redan fanns att välja på hade jag valt ut baserat på vad jag trodde kunde framkomma.

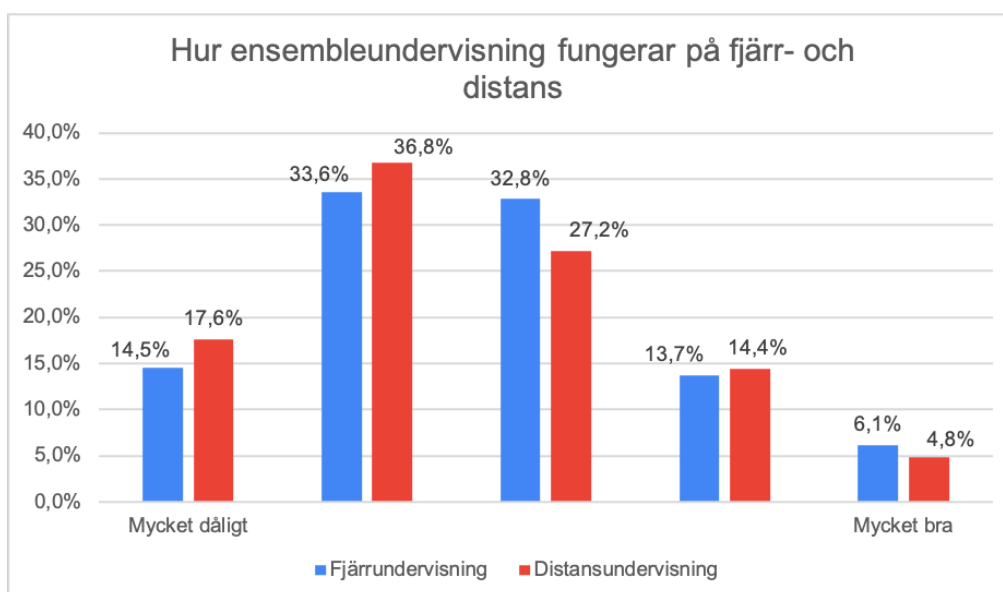
Figur 2: Undervisningsmetoder

Resultatet visar att de tre vanligaste undervisningsmetoderna är inspelningsprojekt, transkribering av musik och eget arbete. 18 stycken av de svarande fyllde endast i ett svarsalternativ. Av dem hade sex svarat “Eget arbete” och fem hade svarat “Ingen större skillnad jämfört med ensemble-undervisning på plats”. Alla de andra 118 svarande hade bockat i två eller fler alternativ. 12 personer av dem som svarade “Undervisningen har varit framflyttad till senare på terminen” svarade även att de hade haft skriftliga inlämningar och eget arbete, vilket kan tolkas som att de endast hade flyttat fram på det praktiska musikspelandet i ensemblen och inte skjutit på hela ensemblekursen.

De flesta av frisvaren kunde kategoriseras i någon av de kategorier som finns ovan. De svar som jag inte valde att kategorisera var ett svar som löd “Gymnasiearbete, examination” och två svar som var att de jobbade med göra en remix av en låt.

De följande två frågorna handlade om hur de svarande tyckte att fjärrundervisning respektive distansundervisning fungerade. De svarande kunde välja på en 5 stegs-skala som gick från *mycket dåligt* till *mycket bra*. Frågan var frivillig för att svarande som inte hade haft

det ena inte skulle behöva svara på den. Det blev 131 svar på frågan om fjärrundervisning och 125 svar på frågan om distansundervisning:

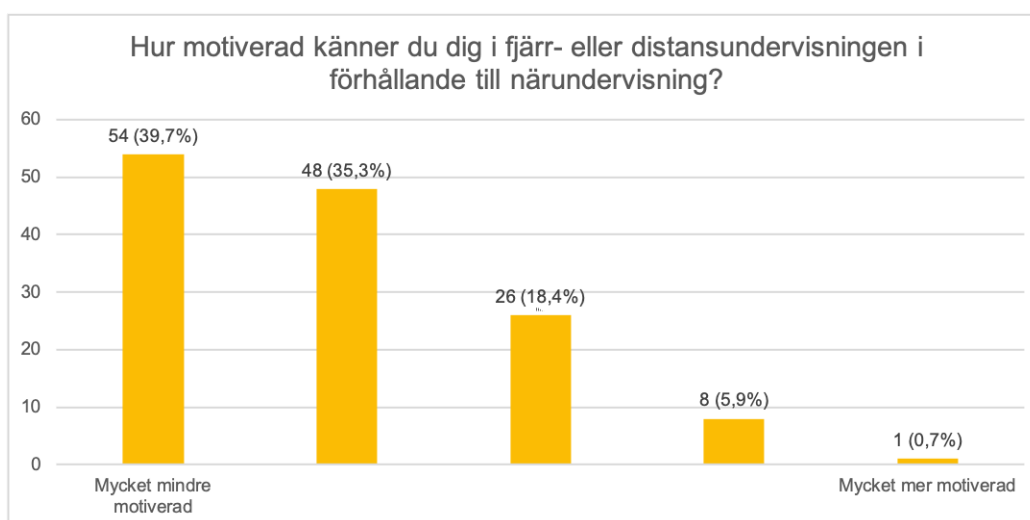

Figur 3: Fjärr-/distansundervisning

Både fjärr- och distansundervisningen har liknande svar. Båda har flest svar kring 2 och 3 som kan tolkas som *ganska dåligt* respektive *neutralt*. Fjärrundervisning har ett snitt på 2,66 medan distansundervisning har ett snitt på 2,54.

4.1.3 Motivation

Följande del av enkäten handlade om motivation. Första frågan handlade om hur motiverade de kände sig i fjärr- eller distansundervisningen i förhållande till närundervisning. Alternativet var en 5-stegsskala som sträckte sig från *mycket mindre motiverad* till *mycket mer motiverad*.

Figur 4: Motivation

Resultatet visar en tydlig trend där det vanligaste svaret var *mycket mindre motiverad*. Medelvärdet låg på 1,94.

Slutligen fick de möjlighet att svara på orsaker till att deras motivation har minskat i ensembleundervisningen. Likadant som på frågan om vad de har gjort på ensembleundervisningen hade de möjlighet att kryssa i flera svar och kunde även lägga till egna svar. De svarsalternativen jag hade gett baseras på litteratur om motivation samt egna hypoteser och erfarenheter.

Figur 5: Orsaker för minskad motivation. *Är inget alternativ som jag angav, men förekom bland flera egna alternativ

Den klart största faktorn till att motivationen har minskat är att de saknar de övriga i ensemblen. Många tycker även att det är svårt att få till ett samspel och skulle kunna kopplas ihop det med att det gör att det känns onödigt att öva, som ungefär lika många hade svarat. Bland frisvaren som de svarande själva hade fyllt i svarade tre elever att det stora hindret var tekniken: "Tekniken har kraftiga begränsningar vilket gör att det inte känns som att man kan göra någonting bra, allting blir halvdant". Det var även många som svarade att den här sortens undervisning inte borde klassas som ensembleundervisning: "Ensemble är ett ämne där man ska spela tillsammans i en grupp. Försvinner då den så försvinner min motivation. Planka låtar och läsa musikhistoria kan jag göra själv." Det var så pass förekommande att jag valde att inkludera det i sammanställningen, trots att jag inte hade angett det som alternativ.

Andra intressanta orsaker som kom upp bland frisvaren var:

- "Jag tycker inte det är roligt då vi inte får välja låtar själv eller tolka som vi vill utan måste följa noter."
- "Har inga konserter att se fram emot, Roligare att spela tillsammans"
- "Det är ganska så okej för min del. Det projekt vi håller på med just funkar väldigt bra på fjärr, det är lite mer individuellt. Det enda jag saknar är närvaron av ensemble kamraterna."

- “Är rätt ny, så blir bedömd på ett dåligt sätt...”

Det hade varit intressant att se om fler svarande hade kryssat i dessa alternativ om de hade funnits som förval.

4.1.4 Sammanfattning av enkätstudien

Resultaten från enkäten visar att majoriteten har använt sig av en kombination av fjärr- och distansundervisning och att undervisningens kvalitet av de båda teknologierna liknar varandra. Vi kan se att de vanligaste undervisningsmetoderna har varit inspelningsprojekt, transkribering av musik och eget arbete. De svarande upplever att de är mycket mindre motiverade till ensembleundervisningen när den sker på distans i jämförelse till när den sker på plats, och att de största orsakerna till att motivationen har minskat är att de saknar de övriga i ensemblen och att det är svårt att få till samspel.

4.2 Intervjustudien

Intervjustudien består av intervjuer med fyra informanter som studerar på gymnasiet. Resultatet av intervjustudien presenteras i de huvudkategorierna som framkom under analysen: *Undervisningen, Motivation och Problem i och med distansundervisningen*.

4.2.1 Undervisningen

I intervjustudien hade alla informanter i viss mån haft eget arbete som undervisningsmetod. Informant 1 pratar om att de har fått i uppgift att spela in sig själva och att det sen mixats ihop för att på så sätt få till ett samspel:

När det har varit på distans så har jag ju bara fått noter mailade till oss och så här: “Spela in det här på ditt huvudinstrument, skicka till oss, och sen så kommer ni att prata i grupp och lära er tillsammans. Och diskutera hur de olika instrumenten ni hör spelar”. [...] Hela förarbetet, man ska plankta, man fixar form, man bestämmer vart solot ska ligga. Och sen ska alla spela in sina egna instrument, och sen mixar man ihop det. (Informant 1)

Informant 2 och 3 beskriver att de har fått i uppgift att öva individuellt på låtarna som sen planeras att sättas ihop när skolan öppnar upp för närundervisning igen. Informant 4 berättar i sin tur att det individuella arbetet helt och hållet har tagit över ensembleundervisningen för att skjuta på ensemblekursens praktiska moment tills de kan vara på plats igen: “Huvudsakligen så har vi bytt ut allting till teoretiska uppgifter. [...] nej men, analyser, kolla på gamla videos,

filmer, föreställningar och liksom analysera dem” (Informant 4). Informant 3 förklarar även att under höstterminen 2020, när de övergick till distansundervisning på skolan, byttes kursen *Ensemble* ut mot kursen *Gehörs- och musicklära*. De bedömde att det var lättare att genomföra teoretiska ämnen på distans och valde därför att köra dubbelt upp med gehörs- och musicklära på distans i hopp om att skolan skulle öppna upp för närundervisning på vårterminen och då ha dubbelt upp med ensemble.

När informanterna berättar om vad de hade velat göra annorlunda så berättar både Informant 1 och Informant 3 att de hade föredragit någon lösning som hade gjort det möjligt att ändå ta sig in till skolan och ha ensemble på plats:

Jag hade väl, ifall man hade kunnat va sån, jag hade ju helst varit i skolan och gjort det [spelat ensemble] för att då blir det mycket lättare att kommunicera med sin grupp då. Och det blir mycket mer, ifall man behöver hjälp kan man få det direkt. Liksom ifall man har en fråga behöver man inte, liksom, skicka ett mail och vänta på att läraren ser mailet, och *sen* så ska man bestämma när man kan prata och så vidare. (Informant 3)

Både Informant 1, 2 och 4 tar upp att de önskar ha lite mer variation i undervisningen: “Och sen försöka ha mer variation och inte bara notläsning och spela in.” (Informant 1). Den variation som Informant 4 önskar påminner mycket om den sortens undervisning som Informant 1 beskrev att de hade:

Och så tror jag att man hade fått ut mer genom att typ, nej men liksom spela in sin egen stämman och göra mera projekt kanske. [...] att kunna spela någonting liksom hemifrån och kanske klippa ihop eller någonting sånt istället kanske. (Informant 4)

Informant 3 tar upp att hen önskar att de skulle ha lite mer gemensamt tillsammans med andra elever. Hen påpekar att det såklart är svårt att repa över Google Meet på grund av tekniska svårigheter och fördröjningar men fortsätter: “Det jag hade velat göra annorlunda är väl att vi fortfarande har lite gemensamt, [...] jag tror ändå det hade underlättat ifall vi hade gruppsamtal där, ifall man hade en fråga, kan man ställa den till gruppen” (Informant 3)

Informant 4 pekade på att bristen på variation i deras undervisning kunde kopplas till att lärarnas motivation minskade när ensemblen övergick till distans: “[...] man märkte verkligen hur mycket mindre de brydde sig om att vi skulle lära oss någonting, utan de ville bara att vi skulle komma förbi... Få klart klassen liksom. Hitta på någonting o göra för lektionen för idag” (Informant 4).

4.2.2 Motivation

Samtliga informanter berättar att deras motivation i ensembleundervisningen har minskat. Informant 2 berättar att hans motivation har försvunnit mer och mer ju längre tid de har haft distansundervisning, även om hen initialt tyckte att det kändes spännande att ha undervisningen på ett nytt sätt. Men nu uttrycker hen tråkigheten med att sitta ensam i sitt rum och spela samma låtar om och om igen:

Ja men man träffar ju inte dem i sin grupp och man får liksom inte hela den känslan av att vi spelar tillsammans och gör det bra. Utan det är liksom bara "Ja, nu ska jag sitta här själv, med spotify" liksom. (Informant 2)

Informant 3 beskriver att hans motivation kommer och går. Vissa perioder känner hen sig motiverad och tycker det är kul att öva på egen hand, medan under andra perioder känner hen helt enkelt inte för att spela, vilket hen till stor del tror beror på bristen av sociala interaktioner med andra än familjen. Avsaknaden av klasskompisarna tar även Informant 4 upp som en orsak till att hans motivation har minskat. Hen säger att även om hen skulle vilja göra någon praktisk aktivitet eller något projekt hemifrån, så blir det inte samma sak när hen inte kan träffa sina vänner eller de hen brukar göra sådana saker med.

Vidare pratar Informant 4 om, precis som några av frisvaren i enkäten, att hans undervisning inte borde klassas som ensemble:

Jag tycker inte det är kul längre. Jag har ändå, alltså jag har älskat ensemble. Jag tycker det är det roligaste som finns, liksom få sjunga med andra människor [...] Och när allt det bara försvinner så direkt så blir det liksom inte kul att veta att "Nej, men nu ska jag sitta och skriva en tresidig uppsats istället för att sjunga med mina vänner" typ. (Informant 4)

Hen säger vid flera tillfällen att den stora orsaken till hans minskade motivation är att undervisningen helt har övergått till teori, och förklarar det som att de nu enbart får uppgifter där de ska förklara varför de tycker saker om musik istället för att få lära sig att utöva det.

Under distansundervisningen så upplever Informant 2 och 3 att de har fått bra stöttning av läraren. Informant 2 berättar att hen ofta söker efter svar på Google eller genom att titta på en cover på Youtube, men vet samtidigt om att klasskompisar som hellre vill få hjälp av läraren får det och känner sig trygg i att hen också får hjälp om hen frågar om det. Även Informant 3 pratar om att det nu ligger ett större ansvar på eleven att fråga om hjälp än vad det hade gjort om det var närundervisning:

Sen så är det också upp till en själv att liksom så höra av sig till lärarna och liksom så "Du, hade jag kunnat få hjälp med det här". För att lärarna har liksom ändå, har på min skola har dem nu liksom 150 elever de måste ta hand om. Så de kan inte läsa av på varenda en att "Ah, du behöver hjälp". (Informant 3)

Informant 4 upplever inte att hen har fått den stöttningen som hen behöver från läraren och upplever att eleverna inte längre har lika mycket inflytande över upplägget på lektionerna:

Men också att, att de typ visar att de bryr sig. Och förstår att det vi gör är svårt, och alltså att man tappat motivation. [...] Att försöka visa att "vi finns här, vi förstår er, vad vill ni göra?" alltså lyssna på oss. För ibland kanske man bara har egna önskningar om vad man hade velat göra och vad man hade kunnat göra, men de har inte varit lyhörda för det. (Informant 4)

Även Informant 1 upplever att hen hade kunnat få mer stöd i att bibehålla sin motivation, men känner att hen har fått det stödet hen behöver när det kommer till frågor inom undervisningen. Som en önskning till att höja sin motivation pratar Informant 1 vidare om en undervisningsmetod som årskurs ett gör på hens skola, vilken hen tycker känns lockande:

Ettorna har jobbat mycket med att man spelar, försöker spela, en person spelar och sen diskuterar man hur det funkar ihop med resten av låten. Att man spelar, alltså, ifall gitarristen till exempel har ett solo spelar gitarristen solot på Google Meet, och sen diskuterar man vart det ska ligga. (Informant 1)

Hen tror att på så vis får alla lyssna på alla och det blir en större gemenskap och en känsla att man faktiskt gör någonting tillsammans.

4.2.3 Problem i och med distansundervisningen

Under intervjuerna tog flera informanter upp problem som har uppstått i samband med distansundervisningen. Att ha problem kopplade till sina instrument är någonting som både Informant 1 och 2 har upplevt: "Det är svårt för att, jag har ju till exempel digitala trummor hemma. [...] om han då ska höra, ja då kan jag ju liksom inte visa han hur det låter utan då ska jag försöka förklara och sånt" (Informant 2). Det här är en faktor till att Informant 2 har vänt sig till att kolla upp svar och lösningar på Google eller Youtube, som tidigare nämnts i kapitlet. Problemet som Informant 1 tar upp är inte enbart på grund av att det blev distansundervisning utan det uppstod i kombination med att man skulle begränsa sina resor i kollektivtrafiken: "När instrumenten gick sönder så hade man inte strängar på några veckor [...] Det var ju liksom såhär, där försvann all motivation när ingenting funkade. Jag kunde bara sjunga för att både min gitarr och min bas var sönder" (Informant 1). Hen förklarade att närmaste musikaffär låg 20 minuter bort med tåg, vilket gjorde det omöjligt för informanten att köpa nya strängar under den tiden de inte kunde resa.

Att ha alla möten på en digital plattform har också sina begränsningar då ljudet kan hacka och det kan vara svårt att höra vad som sägs. Informant 3 berättar att detta gör det lätt att missförstå uppgifter eller låtar. Det kan även ta längre tid att få svar direkt från läraren, vilket leder till att man vänder sig till klasskamraterna och kan få fel information. Vidare fortsätter

Informant 3 att berätta hur de digitala plattformarna är mer tidskrävande vid möten, vilket kan leda till att eleverna får mindre inflytande över projekt och låtval för att de inte har tid till att komma fram till beslut gemensamt. När de sätter sig i grupp för att diskutera saker i Google Meet börjar det ofta eka, hacka och de hör inte varandra. Därför förstår hen att lärarna väljer att ta beslut om låtval och upplägg, för att de ska hinna göra det som ska täckas i kursen.

Tidsbristen påverkar även Informant 3s motivation. Informanten berättar att om hen ställs inför en tuff utmaning, där hen exempelvis ska lära sig flera svåra låtar på en kort tid, så börjar informanten tveka på sig själv eftersom hen är beredd på att hen inte kommer få den hjälpen som hen kanske behöver.

Jag kan inte liksom så fråga här: ”Äe men kan du visa mig hur man spelar det?” för då så måste man sätta sig och filma ur en specifik vinkel, se till så ljudet blir bra, allt det här [...] hade det varit platsundervisning hade det bara varit “okej, ge mig en gitarr” och så hade de kunnat visa. (Informant 3)

På samma sätt är Informant 3 orolig över att detta ska kunna påverka informantens betyg i slutändan:

Jag kan långt ifrån allt det vi behöver kunna, det är jag fullt medveten om. Och just därför är jag lite mer orolig för jag kan inte direkt fråga läraren: “Åh, jag behöver hjälp med det här” när vi har distansen. [...] Det är väldigt svårt att visa för lärarna liksom så här “jag kan det här. Jag kan genomföra det på en väldigt bra nivå”, när man inte kan visa dem i verkligheten så att säga (Informant 3)

Informant 4 upplever dock inte samma oro över sina betyg. Hen känner att hen har haft tillfällen att visa sina kunskaper innan det blev distansundervisning och känner sig trygg i att hen kommer ha tillfällen till att göra det när de får komma tillbaka till skolan igen.

4.2.4 Sammanfattning av intervjustudien

Informanterna beskriver att deras undervisning på distans till största delen består av eget arbete, med undantaget av en informant som har inspelningsprojekt. Flertalet av dem önskar att det hade funnits en större variation inom undervisningen. Det finns en delad känsla av att de har blivit stöttade av läraren, där två informanter upplever att stödet finns om man frågar efter det, medan en informant inte känner sig sedd alls. Alla informanter uppger att motivationen har minskat, och att de till stor del saknar klasskamraterna. Några oväntade problem som dök upp i samband med distansundervisningen var att det inte gick att spela gitarr eller bas då strängarna gick sönder, läraren kunde inte höra vad eleven spelade för att eleven spelade på ett digitalt trumset och en viss oro över att betygen kan påverkas då det är svårare att visa sina kunskaper på distans.

5. Diskussion

I det här kapitlet kommer jag att diskutera relationen mellan resultat och tidigare studier med forskningsfrågorna som utgångspunkt. Tidigare kapitel i arbetet delades upp mellan undervisning och motivation men i detta kapitel kommer de att presenteras tillsammans. I mitt resultat har det kommit fram fyra aspekter som jag tycker har varit extra viktiga, vilket får representera rubrikerna i min diskussion.

5.1 Är det ens ensemble?

Vid flera tillfällen i den här studien har det kommit in data på att eleverna ställer sig frågande till om dagens ensembleundervisning på distans borde klassas som ensemble. Att spela tillsammans och utveckla sitt samspel tillsammans med andra elever uppfattas som grunden för ensembleundervisning och med teknologin vi har idag verkar det inte som att någon har lyckats med detta. Informant 4 berättar att i princip all undervisning har övergått till teoretiska moment, då de är lättare att göra på distans. Det liknar de vanligaste undervisningsmetoderna i Hashs (2021) studie bland amerikanska ensemblelärare, som var att öva på uppgifter, lyssna på musik och musikteori. Att motivationen sjunker till följd av det här kan kopplas till att eleverna upplever ett lågt incitamentvärde och inte ser värdet i uppgifterna. Här kan det vara av vikt att fokusera på det Skaalvik (2015) skriver om autonom yttre motivation. Genom att eleverna upplever ett lågt incitamentvärde blir de inte motiverade att prestera i uppgiften, och den inre motivationen försvinner (Gärdenfors, 2010; Imsen, 2006). Där kan en autonom yttre motivation ta vid istället (Skaalvik, 2015). Om eleverna kan se värdet i att fortsätta öva och utvecklas på egen hand, så kommer det i sin tur leda till att de presterar bättre i ensembleundervisning när den kan ske på plats igen. Likaså om man som elev tar tillvara på den teoretiska undervisningen och jobbar för att applicera det på sitt praktiska musicerande. Dock tror jag det är svårt som lärare att etablera en autonom yttre motivation hos eleverna på distans, utan att det är något som man kontinuerligt måste prata om och jobba med proaktivt. Det kan såklart även skilja sig mycket från elev till elev, vilket vi kunde se bland intervjuinformanterna där Informant 3 periodvis kunde ha en motivation till att öva och tyckte det var kul medan de övriga inte uttryckte det, trots att de hade likartad undervisning.

Ett alternativ som visade sig i både intervjuerna och enkäten var att skjuta upp ensembleundervisningen för att förhoppningsvis slippa ha den på distans. I Informant 3s fall bytte de ut ensembleundervisningen mot gehörs- och musikleära, vilket kan passa bra eftersom

det i Hashs (2021) studie framkom att musikteori verkar vara enklare att genomföra på distans. På så vis kommer man möjligtvis runt det Gärdenfors (2010) skriver om att vårt motivationssystem har svårt att blicka framåt. Genom att skjuta på hela ensembleundervisningen behöver inte eleverna kämpa för att bevara sin motivation när den sker på distans, utan de kan släppa motivationen i ensemblespel helt och istället lägga den på ett ämne där det är lättare att behålla motivationen på distans. Dock fungerar det här endast i en förhoppning om att det kommer vara möjligt med närundervisning senare under läsåret. Ensemblekursen måste genomföras i vilket fall så risken finns att det blir dubbelt med ensembleundervisning på distans och att motivationen ändå sjunker.

Under intervjuerna efterfrågades variation i undervisningen. Även i enkäten var det 38% som svarade att bristen på variation var en anledning till att deras motivation hade sjunkit. Här kan det vara viktigt att lärare samarbetar med varandra, och hjälper varandra att komma på olika saker som går att genomföra på distans. Exempelvis så efterfrågade Informant 4 den sortens undervisning som Informant 1 redan hade. Något som hade varit intressant att undersöka, vilket jag inte frågade om i den här studien, är hur mycket variation de har i ensembleundervisningen när den sker på plats. Möjligtvis skulle det kunna vara att ”brist på variation” blir ett sätt att uttrycka att man vill göra något annat än det man gör nu.

5.2 Teknologin i ensembleundervisningen

Som det framgick i enkäten tycker inte eleverna att skillnaden mellan hur pass bra fjärrundervisning och distansundervisning fungerar är så stor. Möjligtvis är det så att eleverna själva inte har reflekterat speciellt mycket över de två undervisningsformerna då båda i vardagstal kallas *distansundervisning*. Som Dafgård (2020) skriver så finns det ingen optimal undervisningsform utan det handlar om att välja rätt till situationen och i det här fallet så verkar båda fungera lika bra. Möjligtvis så skulle varierade teknologier göra att undervisningen känns mer varierad.

I likhet med vad Koutsoupidou (2014) och Hash (2021) skriver så framkommer det även i den här studien att teknologin är ett hinder i distansundervisningen. Motivationen sjunker till följd av att det inte går att få ihop ett samspel vilket i sin tur handlar om ljudfördröjningar i dagens teknologi. Ett av frisvaren: “Tekniken har kraftiga begränsningar vilket gör att det inte känns som att man kan göra någonting bra, allting blir halvdant” kan kopplas till en av drivkrafterna bakom inre motivation: kompetens. Genom att inte få möjlighet att visa vad man är kompetent till att göra så finns det en risk att den inre motivationen försvinner. Shiuvo et al

(2021) nämner hur viktig bra teknologi är för att kunna erbjuda en bra distansundervisning. Kanske skulle det vara värdefullt att göra vissa investeringar för att ha större chans att bevara elevernas inre motivation. Det skulle kunna vara i form av att låta eleverna låna inspelningsutrustning så de kan göra inspelningar hemma eller testa att använda program som LOLA som Hash (2021) nämner.

Utöver musicerandet finns det även andra aspekter i undervisningen där dagens teknologi skapar problem, vilket Informant 3 gav exempel på. Att det hackar under genomgångar vilket kan leda till att missförstånd av information är något lärare får vara vaksamma på. Kanske är det värdefullt att på något sätt föra anteckningar på varje möte så eleverna har möjlighet att läsa det som sägs som anses vara av vikt. Alternativt att på något sätt få en bekräftelse på att eleverna har hört och förstått informationen korrekt. Dessutom pratar Informant 3 om att elevinflytandet på ett sätt har minskat i och med att det tar längre tid att komma fram till gemensamma beslut via Google Meet. Som Gärdenfors (2010) skriver är upplevelsen av kontroll över sin lärsituation en faktor till att elever känner sig motiverade till att lära sig. Därför är det viktigt att eleverna inte förlorar inflytandet helt och hållet, bara för att det ska bli enklare. Kanske går det att hitta alternativ till hur besluten fattas istället för att använda Google Meet. Det finns tjänster som Menti.com vilket gör det enkelt att lägga till alternativ och sedan ha en röstning.

5.3 Gemenskap

Som det framgick i enkäten är avsaknaden av klasskamrater den största faktorn till att motivationen har minskat, vilket även kan ses i intervjuerna. Gärdenfors (2010) skriver om ömsesidigheten, känslan av att genomföra något som en del utav en grupp, som en av drivkrafterna bakom inre motivation. Därför är det inte förvånande att det är en så pass stor faktor nu när dagens situation hindrar eleverna från att träffas fysiskt även utanför skolan. Det är viktigt att på något sätt få eleverna att inte känna sig isolerade då det hindrar eleverna från att tycka att undervisningen är rolig (Blake, 2018). Hash (2021) föreslår att ensemblelärare kan använda sig mer av grupparbeten och kamratbedömning för att minska elevernas känsla av isolering, vilket är något vi skulle kunna använda oss av här i Sverige också. I citatet från Informant 1, där hen önskar den sortens undervisning som eleverna i årskurs ett har, så är det ett exempel på kamratbedömning där eleverna får spela var sin del som de sedan diskuterar med varandra.

Grupparbeten och kollaborationer mellan studenter är någonting som intervjuinformanterna önskar, om det så är att spela in tillsammans eller bara ha mer gemensamma möten för att kunna diskutera frågor. 25% av de svarande i enkäten svarade att de redan använder sig av grupparbeten, men den siffran kanske behöver vara högre för att eleverna ska få känna gemenskap till varandra. Det är dock inte självklart hur man inför interaktioner mellan elever på distans, som Dafgård (2020) skriver. Även här kan lärare hjälpa varandra, och dela med sig av sätt att implementera grupparbeten i distansundervisning.

Att använda sig av fler grupparbeten kan vara ett sätt för eleverna att hålla varandra motiverade. Skaalvik (2015) skriver att elevers inställning till skolarbetet påverkas av klasskamraternas attityder, vilket man som lärare skulle kunna försöka ta tillvara på. Om en lärare lyckas få elever att inledningsvis vara motiverade, så kanske de hjälps åt att hålla motivationen uppe även om läraren tar ett steg bakåt. Dock kanske det kan få motsatt effekt hos en grupp som redan har tappat motivationen. Då är det möjligt att läraren får det ännu svårare att motivera eleverna. Däremot tror jag inte att det är en tillräckligt stark anledning till att inte använda sig av grupparbeten, då jag tror chansen är större att eleverna blir engagerade av att interagera med varandra. Speciellt inte i kursen ensemble då det är en kurs som vanligtvis har sin grund i att musicera i grupp.

5.4 Att se alla elever

I intervjun var det blandad respons på hur stöttade informanterna kände sig av läraren i ensembleundervisningen. Två informanter berättade att det fanns stöttning om de behövde det men att ansvaret att få stöttning delvis låg på eleven som själv fick söka efter den. Sen hade vi även Informant 4 som upplevde att hen inte hade fått någon stöttning under distansundervisningen, och kände sig inte sedd av läraren. Hen gav det som en anledning till att motivationen hade minskat. Detta kan vi även se i litteraturen, där Skaalvik (2015) skriver om de sociala relationer som existerar inom skolan och att det är viktigt att elever känner sig stöttade och omtyckta av läraren för att inte riskera att förlora sin motivation till ämnet.

Något som jag upplever som oroväckande är Informant 4s berättelse om hur hen upplevde att lärarnas motivation till ensembleundervisningen hade minskat. Gärdenfors (2010) skriver om hur lärarens engagemang påverkar elevernas inläring och hur eleverna värderar undervisningen. Det samstämmer med vad Informant 4 känner då hen tar upp det både när det gäller att undervisningen inte är så varierad och att hen inte känner sig sedd. Jag tror att det är viktigt att som lärare inte låta bristen på engagemang skina igenom så tydligt i

distansundervisningen. Det är såklart tufft som lärare då ens planering inte går att genomföra som man hade tänkt, samtidigt som undervisningen ändå måste fortsätta. Oavsett behöver eleverna få bästa möjliga förutsättningar att bibehålla sin motivation under dessa tider. Som Gärdenfors (2010) skriver måste skenet av engagemang ändå bestå från lärarnas sida så inte eleverna nedvärderar det de ska lära sig.

Det är viktigt att eleverna inte ska behöva oro sig i onödan över sina betyg. Det gäller nog som lärare att vara extra transparent i hur bedömning i ensemble på distans görs, om det så är att man bedömer det eleverna spelar in eller inte lägger för mycket vikt i det som görs så länge undervisningen sker på distans. Informant 3 uttrycker sin oro över att inte ha möjlighet att visa på vilken nivå hen kan prestera i ett distanssammanhang, vilket tydligt går att koppla med det Gärdenfors (2010) skriver om kompetens. Vidare säger Informant 3 att hens motivation påverkas av vetskapen att det kommer vara svårare att få hjälp av läraren, som i sin tur kan hindra informantens utveckling. Det här kan kopplas till prestationsmotivation som Imsen (2006) skriver om. Informant 3s rädsla över att misslyckas riskerar att bli större än lusten att lära vilket resulterar i en minskning av motivationen. Därför kan det vara extra viktigt under distansundervisningen att eleverna får uppgifter som Imsen (2006) beskriver som ”lagom svåra” (s.483) och som eleverna känner att de kan behärska. Vad som räknas som lagom svårt är förstås svårare att veta på distans då läraren inte kan observera när eleverna spelar på samma sätt som närundervisning där man snabbt kan anpassa uppgiften och ge eleven en förenkling eller en extra utmaning. Kanske skulle det kunna hjälpa att använda sig mer av inspelade teknologier så eleverna vet vart de kan vända sig ifall de upplever att läraren inte har tid att hjälpa en, då det verkade vara omtyckt av studenterna i Aronsson Sols et al. (2020) studie. Det finns många tutorials på Youtube där personer visar hur saker ska spelas och kanske kan lärarna lägga upp klipp på sig själva där de går igenom låten som ensemblen ska spela. Då kan eleverna se klippet igen ifall de har glömt och det skulle även kunna inkludera variationer på hur ett parti i låten kan spelas så eleverna får välja bland olika svårighetsgrader.

5.5 Avslutande diskussion

I detta avsnitt kommer jag att återgå till mina forskningsfrågor för att koppla ihop dessa med mitt resultat. Avslutningsvis presenteras mina egna reflektioner och eventuell vidare forskning som jag hade tyckt var av intresse.

5.5.1 Undervisningsmetoder i ensembleundervisning på distans

Något som förvånade mig under den här studien var att det inte dök upp några undervisningsmetoder som jag inte hade förutsett. I enkäten kunde vi se att de vanligaste undervisningsmetoderna i ensemble på distans enligt skånska elever var: inspelningsprojekt (57,4%), transkribera/planka musik (57,4%), eget arbete (55,1%) och skriftliga inlämningar (41,9%). Jämfört med resultatet i Hashs (2021) studie ser det liknande ut, där det handlade mycket om att öva på uppgifter, lyssna på musik och musikteori. Det som skiljer sig är att inspelningsprojekt inte ens nämns på Hashs (2021) lista medan det var den vanligaste metoden i mitt resultat. En möjlig anledning till det kan vara att vi i Sverige har bättre tekniska förutsättningar för att spela in oss själva och skicka det över internet.

En anledning till att det inte dök upp några nya undervisningsmetoder kan ha varit att när jag i enkäten frågade eleverna om deras undervisningsmetoder, gav jag dem färdiga flersvarsalternativ med möjligheten att lägga till egna svar. Det är möjligt att elever som inte är så engagerade i att svara på en enkät endast bockar i de svaren som finns och går vidare till nästa fråga, utan att reflektera över alla undervisningsmetoder som de har haft. Jämförelsevis fick jag in fler frisvar på den senare frågan om vilka orsaker som har fått motivationen att minska, vilket kan tolkas som att eleverna själva kände en större vilja att uttrycka sig i den frågan.

5.5.2 Distansundervisningens påverkan på elevers motivation

I enkätens resultat framgick det tydligt att eleverna känner sig mindre motiverade i distansundervisning i ensemble i förhållande till närundervisning, med ett medelvärde på 1,94 av 5. Även i intervjuerna vittnade majoriteten av informanterna om att deras motivation har sjunkit. Den allra största faktorn som påverkar elevernas motivation är, både enligt enkätstudien och intervjustudien, att de saknar sina klasskompisar och de övriga i ensemble. Andra faktorer som påverkar är att eleverna inte upplever att de spelar i en ensemble. Det är svårt att få till ett samspel och det känns onödigt att öva när man inte kan spela tillsammans. I intervjustudien framkommer det även att bristen på variation av undervisningsmetoderna är en faktor som påverkar elevernas motivation negativt. Teknologin inom dagens ensembleundervisning på distans verkar inte heller vara tillräckligt utvecklad för att kunna stärka motivationen, utan framställs oftast som ett hinder då det kan skapa missförstånd, tar extra tid och får eleverna att känna att de inte kan visa sin kompetens.

5.5.3 Egen reflektion

Jag tycker att resultatet i min studie är oroväckande, men inte helt oväntat. I och med att jag själv har studerat på distans under pandemin känner jag igen mig i det eleverna uttrycker om minskad motivation och avsaknad av det sociala. Lärarna har försatts i en svår situation i och med att det krävs en flexibel planering då det är oklart när skolorna kan återgå till närundervisning eller måste fortsätta med distansundervisning. Den teknologin som behövs för att genomföra ensembleundervisning på distans finns helt enkelt inte idag, vilket gör att läraren måste ha en annan slags undervisning än vad som är syftet med kursen. Jag hoppas att pandemin tvingar utvecklingen av teknologin framåt så det blir möjligt att behålla samspelet utan fördröjningar på distans, och mjukvaror som LOLA visar att sådan teknologi är på väg även om det inte är där än. Jag tror att lärare redan är fullt medvetna om hur viktigt det är att bevara elevernas motivation och kommer nog ha relativt lätt att få tillbaka elevernas motivation när de väl kommer tillbaka till skolorna, då det verkar finnas en stor längtan från eleverna att komma tillbaka och ha ”riktig” ensemble igen.

5.5.4 Vidare forskning

Den här studien har utförts med ett elevperspektiv på distansundervisning i ensemble. Det hade varit spännande att se lärarnas perspektiv på situationen. Kanske är det så att lärarna har försökt att använda sig av fler undervisningsmetoder som inte fungerade så bra och därför har eleverna glömt dem. Det skulle också kunna vara så att lärarna reflekterar mycket och diskuterar idéer mellan varandra, och har kommit fram till att den sortens distansundervisning som sker idag är det bästa lärarna kan erbjuda utifrån de förhållanden som ges.

Det hade även varit spännande att undersöka hur elevens motivation inom ensembleundervisningen har påverkats i ett större geografiskt område än bara Skåne. Finns det någonstans där lärarna har lyckats att bibehålla elevernas motivation? Och hur gick de i så fall tillväga?

6. Referenser

- Aronsson Sols, J. Jonäll, K. & Sabelfeld, S. (2018). Instruktionsfilmer i redovisning. I S. Hrastinski (Red.), *Digitalisering av högre utbildning* (pp.81–84). (Upplaga 1). Lund: Studentlitteratur.
- Blake, J. (2018). Distance Learning Music Education. *Journal of Online Higher Education*, 2(3).
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (tredje upplagan). Stockholm: Liber.
- Dafgård, L. (2020). *Digital distance education: a longitudinal exploration of video technology*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2020. Göteborg.
- Eliasson, A. (2006). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur
- Folkhälsomyndigheten (2020a) *Lärosäten och gymnasieskolor uppmanas nu att bedriva distansundervisning*. Hämtat 4 april 2021 från Folkhälsomyndigheten: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/mars/larosaten-och-gymnasieskolor-uppmanas-nu-att-bedriva-distansundervisning/>
- Folkhälsomyndigheten (2020b) *Folkhälsomyndigheten rekommenderar att gymnasieskolorna övergår till distansundervisning*. Hämtat 4 april 2021 från Folkhälsomyndigheten: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/december/folkhalsomyndigheten-rekommenderar-att-gymnasieskolorna-overgar-till-distansundervisning/>
- Frenzel, A. C., Pekrun, R., & Goetz, T. (2007). Girls and Mathematics--A "Hopeless" Issue? A Control-Value Approach to Gender Differences in Emotions towards Mathematics. *European Journal of Psychology of Education*, 22(4), 497–514.
- Gärdenfors, P. (2010). *Lusten att förstå: om lärande på människans villkor*. (1. utg.) Stockholm: Natur & kultur.
- Hash, P. M. (2021). Remote Learning in School Bands During the COVID-19 Shutdown. *Journal of Research in Music Education*, 68(4), 381–397.
- Imsen, G. (2006). *Elevens värld: introduktion till pedagogisk psykologi*. (4., rev. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Koutsoupidou, T. (2014). Online distance learning and music training: benefits, drawbacks and challenges. *Open Learning*, 29(3), 243–255. <https://doi.org/10.1080/02680513.2015.1011112>
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (Tredje [reviderade] upplagan). Lund: Studentlitteratur.

- Schiavio, A., Biasutti, M., & Antonini Philippe, R. (2021). Creative pedagogies in the time of pandemic: a case study with conservatory students. *Music Education Research*, 1–12. <https://doi.org/10.1080/14613808.2021.1881054>
- Skaalvik, E.M. & Skaalvik, S. (2016). *Motivation och lärande*. (Andra, rev. utgåvan, första tryckningen). Stockholm: Natur & Kultur.
- Skolinspektionen (2020) *Utbildning under påverkan av coronapandemin* (Skolinspektionen, 2020:4850). Hämtad från <https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter-statistik/publikationer/ovriga-publikationer/2020/utbildning-under-coronapandemin---gymnasieskola/>
- Skolverket (2011) *Ämne – Musik*. Hämtat 4 april 2021 från Skolverket: https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/laroplan-program-och-amnen-i-gymnasieskolan/gymnasieprogrammen/amne?url=1530314731%2Fsyllabusw%2Fjsp%2Fsubject.htm%3FsubjectCode%3DMUS%26courseCode%3DMUSENS01%26tos%3Dgy&sv.url=12.5dfce44715d35a5cdfa92a3#anchor_MUSENS01
- Skolverket (2021) *Nya regler för fjärr- och distansundervisning*. Hämtat 4 april 2021 från Skolverket: <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/aktuella-regeländringar/nya-regler-for-fjarr--och-distansundervisning>
- Walls, K. C. (2008). Distance Learning in Graduate Music Teacher Education: Promoting Professional Development and Satisfaction of Music Teachers. *Journal of Music Teacher Education*, 18(1), 55–66.

Bilaga 1

2021 04 14

Ensembleundervisning på distans

Ensembleundervisning på distans

Hej!

Mitt namn är Otto Johansson och som mitt examensarbete på Musikhögskolan i Malmö undersöker jag hur just ni elever upplever ensembleundervisningen när den har varit på distans. Jag har valt att fokusera på Ensemble då det är en praktisk kurs. Jag vill gärna höra vilka moment ni ha gjort och hur fjärr- och distansundervisningen har påverkat er motivation till att musicera.

Med fjärrundervisning menas att lektionen genomförs på den tid som lektionen hade skett på skolan, då enda skillnaden från en vanlig lektion är att ni är på olika platser (lektionen är live). Med distansundervisning menas att ni får material som ni kan göra när ni vill under dagen (lektionen är inspelad/uppgiftsbaserad).

Jag vill gärna även ha en digital intervju med några av er, och ställa fler frågor om era upplevelser om fjärr- eller distansundervisning i ensemble samt hur det har påverkat er motivation. I slutet av enkäten finns därför en sista fråga där man kan skriva in sin mailadress om man kan tänka sig att ställa upp på en intervju, så kan jag kontakta er och ge mer information.

*Obligatorisk

1. 1. Jag har haft ensemble på: *

Markera endast en oval.

- Endast fjärrundervisning (lektionen görs "live" på utsatt lektionstid)
- Endast distansundervisning (material eller uppgift som man kan göra när man vill)
- Både distans- och fjärrundervisning

2. 2. Uppskattningsvis, hur många ensemblelektioner har ni haft hittills på fjärr eller distans? (inkluderat både våren 2020, hösten 2020 och våren 2021) *

Markera endast en oval.

- Under 4
- Mellan 5 och 10
- Mellan 11 och 20
- Fler än 21

3. 3. Vilken plattform har ni använt i er fjärr- eller distansundervisning i ensemble? *

Markera endast en oval.

- Google Meet
- Zoom
- Teams
- YouTube
- Discord
- Övrigt: _____

4. 4. Det här har ni gjort hittills i ensembleundervisningen på fjärr eller distans (välj fler alternativ/svar och lägg väldigt gärna till egna svar): *

Markera alla som gäller.

- Inspelningsprojekt
- Skrivit låtar
- Transkriberat/plankat musik
- Skriftliga inlämningar
- Eget arbete
- Grupparbeten
- Sett filmer om musikhistoria
- Undervisningen har varit framflyttad till senare på terminen
- Ingen större skillnad jämfört med ensemble-undervisning på plats
- Övrigt: _____

5. 5. Jag tycker överlag att fjärrundervisning i ensemble fungerar...

Markera endast en oval.

	1	2	3	4	5	
Mycket dåligt	☐	☐	☐	☐	☐	Mycket bra

6. 6. Jag tycker överlag att distansundervisning i ensemble fungerar...

Markera endast en oval.

	1	2	3	4	5	
Mycket dåligt	☐	☐	☐	☐	☐	Mycket bra

7. 7. Hur motiverad känner du dig i fjärr- eller distansundervisning i ensemble i förhållande till närundervisning (undervisning på plats)? *

Markera endast en oval.

	1	2	3	4	5	
Mycket mindre motiverad	☐	☐	☐	☐	☐	Mycket mer motiverad

8. 8. Om du känner dig mindre motiverad i ensembleundervisningen, varför? (Välj flera och lägg gärna till egna svar)

Markera alla som gäller.

- Svårt att få till ett samspel
- Saknar de övriga i ensemblen
- Har svårt att förstå läraren
- Ingen variation i undervisningen
- Känns onödigt att öva när man inte spelar tillsammans på riktigt
- Läraren ser ändå inte vad jag gör
- Kan inte spela på mitt instrument hemma
- Jag blir distraherad av omgivningen

Övrigt: _____

9. 9. Jag kan ställa upp på en intervju där jag kan vidareutveckla mina tankar kring ensembleundervisningen på fjärr/distans (ange mailadress, annars lämna blankt)

_____

Tack för att du har tagit dig tid och besvarat denna enkät!

Bilaga 2

Frågeschema till intervjun

Vilken årskurs går du, och vilket är ditt huvudinstrument?

Hur ser det ut med dina ensemblelektioner idag? Är de fortfarande på distans?

Vad har ni gjort på era ensemblelektioner på fjärr/distans?

Hur tycker du att det har fungerat? Hade du velat göra något annorlunda?

Hur har den digitala plattformen fungerat?

Kan du utveckla hur din motivation har påverkats?

Av vilka anledningar tror du det har blivit så?

Vad hade läraren kunnat göra för att öka din motivation inom ensemblespelet?

Bilaga 3

MUSIK-
HÖGSKOLAN
I MALMÖ

Information till informant

Jag heter Otto Johansson och VT 2021 skriver jag mitt examensarbete som en del av musikhögreutbildningen vid Musikhögskolan i Malmö där jag gör en studie om ensembleundervisning på fjärr- eller distans på gymnasiet. Jag undersöker vilka undervisningsmetoder som har använts samt hur elevers motivation har påverkats av att undervisningen är på fjärr/distans. För att samla in data till detta arbete skulle jag vilja göra en intervju med dig.

Intervjun kommer att spelas in och därefter transkriberas. Det insamlade materialet kommer att hanteras med sekretess och raderas efter avslutat arbete. Materialet kommer endast ligga till grund för mitt examensarbete och inte användas i andra syften. Jag kommer att använda citat ur samtalet i arbetet, men du kommer alltid att vara anonym. Du kommer också ges möjlighet att läsa igenom det transkriberade materialet innan arbetet publiceras för att försäkra att jag inte missförstått något.

Ditt deltagande är frivilligt och du kan närsomhelst och utan att uppge anledning avsluta din medverkan som informant i studien.

För din trygghet och som försäkran på att du frivilligt deltar, önskar jag en underskrift.
Tack på förhand!

Medgivande av samtycke

Härmed intygas att jag har fått information om:

- Syftet med den forskning jag deltar i
- Att mitt deltagande i forskningen är frivilligt och kan när som helst avbrytas av mig utan att jag måste uppge en anledning
- Att jag kommer att vara anonym i forskningsrapporten och att den insamlade datan kommer att förvaras på ett ställe där den inte är tillgänglig för obehöriga
- Att den insamlade datan endast kommer att användas i forskningssyfte

Informantens namnteckning: _____

Informantens namnförtydligande: _____

Ort och datum: _____